

DAMJAN ŠTURM

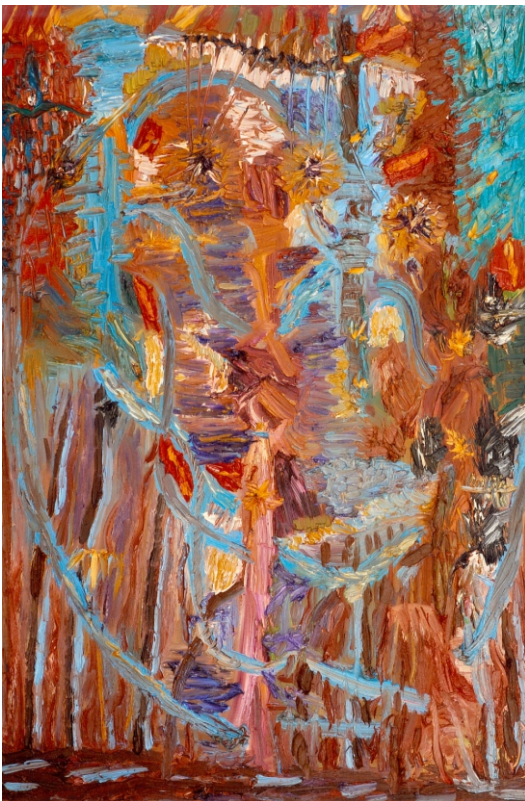
Rojen je bil 23. februarja 1958 v Livku pri Kobaridu. Slika že od osnovne šole. Intenzivno se je ustvarjanju posvetil po letu 1995, ko je postal član Kulturnega društva slikarjev amaterjev Tolmin. V okviru društva se je izobraževal na različnih tečajih, predvsem na tistih, ki jih je vodil profesor Tone Rački. Sodeloval je tudi z mentorji: akademsko slikarko Jano Dolenc, akademskim slikarjem Lucijanom Lavrenčičem in drugimi. Razstavlja od leta 2001. Svoja dela je predstavil na 16 samostojnih razstavah. Sodeloval pa je tudi na skupinskih razstavah, organiziranih v okviru društva. Leta 2000 je prejel 3. nagrado na festivalu Magdalenca v Tolminu, leta 2006 pa občinsko nagrado občine Kobarid za uspešno dolgoletno delo na področju likovne dejavnosti. Živi in ustvarja v Livku pri Kobaridu.

Anamarija Stibilj Šajn, umetnostna zgodovinarica in likovna kritičarka

galerija
FRNAŽA Krajna skupnost Nova Gorica, Erjavčeva ulica 34 oktober, 2018

galerija
FRNAŽA

Damjan Šturm v skriti vasici na livški planoti, lučaj od italijanske meje, živi odmaknjeno in asketsko. Njegov življenjski slog je za današnji čas neobičajen; posveča se iskanju sozvočja z okoljem in preprosti vsakodnevni rutini, ki človeka vrača k čudežni in skrivnostni naravi ter k njegovemu bistvu. Iz tega bistva klije želja po ustvarjanju, ki je enaka želji po življenju. Za Damjana Šturma slikanje ni samo prostočasna dejavnost temveč enakovreden, celo nujni del življenja.

V samotni tišini človek lažje prisluhne samemu sebi in se tistemu, kar počne, tudi zares posveti. Prav ta *posvečenost* je ključna za ustvarjalni način Damjana Šturma. Gre za osebne uvide, za vizije, ki se uresničijo v podobah narave, v gostih barvnih nanosih, v sugestivnih potezah ali v oblikah, ki se kot skrivnostni simboli pojavljajo na platnih. Ne le občutja in notranja doživetja, včasih se na slikah materializirajo celo slutnje. Tako se je na primer na sliki, ki je nastala dan pred dogodkom, izrisala presunljiva napoved materine smrti. Podobno se je s temnimi odtenki kot črna slutnja obarvala podoba stare hruške, ki so jo nedolgo zatem posekali. Nekatere slike pa imajo tudi svojevrstno terapevtsko moč: tiste, ki so nastale v procesu razčiščevanja lastnih misli, spominov in občutij, na avtorja učinkujejo zdravilno in pomirjujoče.

Ustvarjanje Damjana Šturma je blizu religioznemu doživetju, je neke vrste izpolnjevanje božje volje, sledenje višji sili. Ta duhovna, na trenutke mistična plat Šturmovega slikarstva, se ubesedi v naslovih slik: *Izvirnost*, *Skozi zavedanje*, *Preobrazba*, *Razsvetljenje*, *Potovanje v notranjost*, *Prošnja*, *Božje lastnosti*, *Sožitje* ipd.

Kot slikar samouk Damjan Šturm zaupa svoji intuiciji. Še več, načrtno išče načine in poti, kako čim bolj odmisлити moteče sugestije razuma in jih nadomestiti s prvinsko, spontano izraznostjo. Slikanje je zanj nekakšen ritual, ki se začne s kontemplacijo, s poglobljanjem vase, z meditacijo. Ta proces na telesni ravni spremlja pitje čiste studenčnice. Ustvarjalno doživetje se zgodi v notranjem zamaknjenju, v ekstazi, kot izraz nadzavesti. Slike so odmev tega doživetja – ob doseganju notranje izčiščenosti se v enem zamahu izlijejo na belino platna. Tudi zato bolj kot s

konkretno vsebino gledalca nagovarjajo z ekspresijo potez in barv. Ekspresivni zamah vseskozi zaznamuje slikarstvo Damjana Šturma, vendar pa lahko opazimo tudi določene slogovne spremembe, ki govorijo o tesni povezanosti njegovega osebnega življenja in slikarskega dela. Čvrste, barvno bogate upodobitve pokrajine pričajo o avtorjevi tesni navezanosti na naravo. Močni barvni kontrasti opisujejo neuklonljivo življenjsko silo sveta, izražajo hvalnico zemlji ali preprosto slikajo radost, zaupanje in hvaležnost materi naravi. Motivi njiv, travnikov, dreves, cvetja, ptic, rek, hribov in sonca so simboli rodovitnosti in neusahljive življenjske energije. Ponekod pa pokrajine dobijo drugačno podobo – naslikane so v temnejših in hladnejših barvah, kot nočne pokrajine ali zastrte s koprenami mraka, ovite v hladne zimske meglice, obtežene z nevihtnimi oblaki ali krvavečim obzorji, ki dramatično osvetljujejo povešene krošnje dreves, razburkane vode in razmršeno rastlinje. To so dela, ki so nastajala v trenutkih negotovosti, težkih odločitev in življenjskih prelomov. Najnovejša dela so plod poglobljenih meditacij in razmišljanj. Usmerjenost v iskanje globokih duhovnih resnic se kaže v rabi posebne simbolike, s katero avtor gradi izviren in oseben likovni svet.

Duhovni notranji impulz se materializira z barvo in slikarsko gesto. Ta je ponekod tako izrazita, da se zdijo slike kot reliefi. Šturm ne slika samo s čopičem, temveč včasih barvo nanaša in oblikuje s prsti, dletom ali kosom lesa, podobno kot kipar gnete in modelira glino. Eksplozije odtenkov napolnijo platno iz sredine navzven ali pa so nanešene v dinamičnih horizontalnih, vertikalnih, diagonalnih in krožnih potezah. Včasih se barve zlijejo čez rob platna in napolnijo tudi okvir. Nekatere slike imajo izrazito organski značaj, kot bi želele postati enakovreden del ustvarjene narave.

Slog Damjana Šturma je najbližje ekspresionizmu, ki odkriva vrednost spontanega, prvinskega izraza. Obenem pa v slikarstvu in v življenju – oboje je neločljivo povezano – avtor sledi filozofiji psihoterapevta Martina Kojca. Kojc je bil pionir na svojem področju, nekateri ga imenujejo prvi slovenski guru, in je ob izdaji *Učbenika življenja* leta 1935 dejal, da ga bodo zares brali in razumeli šele v novem tisočletju. Morda se na podoben način dokončni interpretaciji izmikajo tudi Šturmova slikarska dela.

Damjan Šturm slike ustvarja v svojem odmaknjenem svetu. Ne samo zato, ker živi in dela v majhni obmejni vasici, oddaljen je tudi od uveljavljenih akademskih tokov, galerij in umetnostnega občinstva. A prav zato njegovo delo zahteva brezpogojno zaupanje vase in zvestobo samemu sebi. Po nauku Martina Kojca je materija le odsev duhovnega sveta. In na svoj način tej *prasili* sledi tudi slikarstvo Damjana Šturma.

Monika Ivančič Fajfar,
kustosinja, likovna kritičarka, pedagoginja v kulturi